

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5310/2022
30.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиља АА из ... и мал. ББ из ..., чији је законски заступник мајка АА из ..., чији је пуномоћник Тања Арсић адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Јосипа Кардов адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужиља изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 17/22 од 27.01.2022. године, у седници већа која је одржана дана 30.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиља изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 17/22 од 27.01.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтев тужиља и захтев туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 621/20 од 13.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се одреде мере заштите од насиља у породици, тако да се забрани туженом ВВ свако даље вређање и физичко, вербално, психичко, економско и сексуално узнемиравање тужиље АА и приближавање тужиљи на растојању од 150 метара, приступ у простор мањи од 150 метара око места становања тужиље и приступ у простор мањи од 150 метара око радног места тужиље, изузев приликом преузимања детета којом приликом тужени мора да се уздржава од свих видова насилног понашања, да се одреде мере заштите од насиља у породици у односу на мал. ББ и забрани туженом да пред малолетним дететом износи увреде на рачун њене мајке, узнемиравајуће тврдње и тврдње управљене на изазивање нетрпељивости према мајци, као и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање и узнемиравање мал. тужиље, те да ове заштитне мере трају годину дана са могућношћу продужења до престанка разлога због којих су мере одређене, као и да се обавезе тужени да тужиљи накнади трошкове парничног

поступка. Ставом другим изреке, обавезана је тужила АА да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 184.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 17/22 од 27.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужила и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужила за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиле су изјавиле ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију којим је предложио да се ревизија одбије.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20) и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП.

Врховни касациони суд не узима у разматрање наводе ревизије изван дозвољених разлога за изјављивање овог ванредног правног лека. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. тачка 12. ЗПП није предвиђена као ревизијски разлог. У члану 407. став 2. ЗПП изричито је прописано да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања. У конкретном случају, другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, а у побијаној пресуди дао оцену о битним жалбеним наводима и разлозима на које пази по службеној дужности. Оцена о неоснованости захтева за одређивање мера породично правне заштите од насиља у породици, заснована је на правилној примени материјалног права и наводима ревизије није доведена у питање.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила АА и тужени ВВ засновали су ванбрачну заједницу у 2012. године, њихова ћерка мал. ББ рођена је ... године, брак су закључили 17.05.2018. године, а до фактичког прекида заједнице живота дошло је 15.05.2019. године, услед поремећених брачних односа, учесталих свађа и конфликта. Заједница је прекинута под околностима конфликта који се догодио дана 14.05.2019. године, а настао је везано за тужилино одступање од претходног договора да је тужени заједно са ћерком сачека у аутомобилу на станици испред њеног места рада, а иако је напољу падала киша, она је телефоном јавила туженом да је сачекају мало даље, што је изазвало сумњу код туженог и повод за свађу. Касније, истог дана тужила је позвала полицију и након датих изјава туженом су изречене хитне мере привременог удаљења из стана и забране да контактира тужилу и да јој прилази. Трајање мера није продужено, мере су истекле 16.05.2019. године, тужени их није кршио.

У спроведеном поступку је утврђено да тужени није испољавао насиље према тужилама. Такву карактеристику нема његово понашање према детету, а ни према супрузи од које се у међувремену развео. После престанка њихове зајединице, тужила је у јулу 2019. године преузела возила марке „...“ са поправке, након чега су скинуте таблице са возила, нестанак таблица је пријавила полицији наводећи да сумња да је то учинио тужени, али њена сумња није утемељена на реалној основи, односно доказима који би указивали да је то учинио баш тужени, а не које друго непознато лице и зато се не може узети као релевантна по питању насиља у породици. Таквом се не квалификује ни околност да је тужени послао тужили фактуру за поправку аутомобила који је регистрован на њено име. Утврђено је да су након сепарације тужила и тужени једном приликом имали међусобну расправу око непоштовања договора у погледу виђања детета и да је тужила после тога у току дана осетила мучнину, вртоглавицу и имала убрзани пулс, као субјективну реакцију. Брак странака је разведен, малолетно дете поверено је тужили на самостално вршење родитељског права, висина доприноса туженог дечијем издржавању и модел одржавања личних односа уређени су према њиховом договору, након чега се комуникација између тужиле и туженог одвијала путем СМС порука и односила се искључиво на питања везана за њихово заједничко дете, а виђали су се искључиво приликом довођења и одвођења детета које несметано одржава односе са оцем и живи са мајком.

Одлучујући о тужбеном захтеву, суд је имао у виду налаз и мишљење Центра за социјални рад који такође наводи да након истека хитних мера није долазило до проблема у породичним односима, да обе странке показују спремност на сарадњу са службама, као и да од сепарације супружника није долазило до инцидентних догађаја. Такође, суд је имао у виду налаз и мишљење вештака доц. др Бориса Голубовића специјалисте неуропсихијатрије и судске психијатрије и спец. медицине психологије Сање Вукомировић од 24.11.2020. године, чији је закључак да са судско-психијатријске и психолошке стране гледано, не налазе елементе који би указивали на постојање насиља између странака и да тужени не испољава насиље у односу на заједничко детета мал. ББ, те сходно томе, ни вештаци не налазе потребу за изрицањем мере заштите од насиља у породици.

Истог је става био и првостепени суд када је одбио тужбени захтев као неоснован, сматрајући да у конкретном случају није оправдано изрећи мере заштите од насиља у породици у односу на туженог, с обзиром да се његове радње не могу подвести под стандард насиља у породици. Субјективни страх који тужила осећа у присуству туженог није законски основ за изрицање мера заштита од насиља у породици, јер није поткрепљен чињеницама, а ситуационе околности које су претходиле подношењу тужбе у овој парници налазе се у сфери поремећених и дисфункционалних партнерских односа, због којих је брак разведен, а не понашања које се може стандардизовати насиљем у породици, нити према бившој супрузи, нити према заједничком детету. Од фактичког престанка брачне зајединице, тужени није испољио ниједан вид насиља према тужили и заједничком детету. Конкретне спорне догађаје које је тужила означила, односе се на скидање таблица са њеног возила и сумњу тужиле да је то урадио тужени, без доказа да је то тужени заиста и урадио, као и достављање рачуна тужили за поправку возила, за који тужила сматра да не треба да га плати, што је ствар њихових нерешених имовинских односа, а не понашање туженог које се може окарактерисати као насиље у породици.

Другостепени суд је прихватио оцену првостепеног суда о неоснованости захтева за одређивање мера породичноправне заштите од насиља у породици, те уз дате разлоге потврдио првостепену пресуду.

По налажењу нижестепених судова, након што је заједница живота парничних странака прекинута дана 15.05.2019. године, тужени није испољавао ниједан вид насиља према тужиљама. Изречене хитне мере ради отклањања ризика у брачном сукобу 14.05.2019. године, нису продужаване, а ни у даљем тужени се није приближавао месту становања или месту рада тужиље, осим у околностима које се тичу заједничког детета у циљу остваривања контаката, што функционише по међусобном договору странака као родитеља. Странке комуницирају путем СМС порука, свакодневно и по неколико пута током дана, али искључиво у погледу заједничког детета и у том смислу не долази до било каквих облика насиља од стране туженог према тужиљама. Овакво стање је устаљено и не представља ризик по настанак насиља и ескалацију сукоба. Иако тужилја наводи да присуство туженог код ње изазива непријатност, горчину, бол, страх и узнемиреност, оцењено је да реално тужилја није угрожена од стране туженог, те да не постоји опасност да ће тужени испољити насиље према њој и детету, те самим тим да је захтев за изрицање мера заштите од насиља у породици неоснован.

По налажењу Врховног касационог суда, ревизија тужилја није основана у оспоравању правилности примене материјалног права.

Став нижестепених судова код оцене да је тужбени захтев неоснован, заснован је на правилној примени материјалног права и стога је прихваћен од стране Врховног касационог суда.

Чланом 10. став 1. Породичног закона прописана је општа забрана насиља у породици. Ставом 2. наведеног члана прописано да свако има, у складу са законом, право на заштиту од насиља у породици. Чланом 197. Породичног закона, у ставу 1. прописано је да насиље у породици представља понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице, а у ставу 2. именовани су поједини видови насиља у породици.

Мере породично правне заштите прописане чланом 198. Породичног закона имају превентивни карактер. Изричу се тек у случају утврђења да је насиље у породици вршено и да је тражена заштита сврсисходна. Овде то није случај. Инцидентно понашање у дану иза којег следи сепарација супружника, без доказа о претходно или поновљено вршеним видовима таквог понашања да су угрожавана правно заштићена добра чланова породице наведена у одредби члана 197. став 1. Породичног закона, не представља основ да се одреде тражене мере заштите од насиља у породици.

Мере заштите од насиља у породици прописане чланом 198. став 2. Породичног закона, изричу се искључиво са циљем заштите, из превентивних разлога ради спречавања даљег насиља. Сврсисходност постоји ако је заштита потребна. У противном, тражене мере немају сврху.

У конкретном случају, утврђено је да тужени својим понашањем не угрожава спокојство, душевно здравље и телесни интегритет бивше супруге. Његово поступање не може се окарактерисати као насиље у породици, ни по радњама, ни по учесталости. Такође, не може се закључити ни да он врши емоционално или психолошко насиље над заједничким малолетним дететом ББ, коју виђа и са њеном мајком одржава комуникацију. Имајући у виду да су односи постбрачно стабилизовани и да тужиље нису угрожене понашањем туженог, оцењено је да није сврсисходно, ни оправдано изрицање тражених мера заштите тужиља.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиља неоснована, те да нису испуњени услови за пружање правне заштите тужиљама у смислу члана 197. Породичног закона.

Такође, одбијен је као неоснован захтев тужиља за накнаду трошкова поступка по ревизији, с обзиром на исход овог поступка, као и захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију, јер то нису нужни и неопходни трошкови за вођење парнице, у смислу члана 154. став 1. ЗПП.

На основу одредбе члана 414. и члана 165. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд одлучио је као у изреци.

**Председник већа- судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић